

Agrippina bij de giftmengster Locusta. (Blz. 195.)

— Paul? De vrijgelatene van Flavius Scevius? Maar, bij Castor, is Paul dan uw voogd?

— Mijn voogd is hij niet, hij is mijn bruidegom.

— Belachelijk! Kinderwerk! Meent gij dan in ernst, dat hij met u zal trouwen? Hij denkt er niet aan, zelfs niet in zijne droomen!

— Ik heb zijn woord!

— En al hield hij het, zou dat een geluk voor u zijn? Gij, de vrijgeborene, goddelijke kunstenares, en Paul, de voormalige slaaf, die reeds naar den beul was verwezen...

— Heer, stamelde Fulvia, met eene kleur als bloed, Paul is zoo edel, zoo goed...

— Maar gij bemint hem niet! Anders zoudt gij zijne deugden tegenover mij niet prijzen, maar rondweg verklaren: Ik heb hem lief! Ik ben ook goed, verrukkelijke Fulvia, maar niemand zal toch zoo dwaas zijn te beweren, dat ik uw hart bezit.

— Zeker niet!

— Welnu! Wat beteekent dat alles dan? Gij hebt mij beloofd, tot den luister van het waterfeest te zullen medewerken: ik ken den smaak van mijne gasten beter dan gij. Ik zal

uit uw liederenschat het geschiktste uitzoeken. Kom echter niet door het atrium, maar door den tuin. Men mag u niet zien, anders is de verrassing bedorven.

Fulvia aarzelde nog. Tigellinus klopte haar vaderlijk op den schouder.

— Gij zijt een toonbeeld van angstvalligheid, schoone Fulvia! Gesteld, dat Paul eenig recht op u had, is hetgeen ik van u verlang dan zoo verschrikkelijk? Of is hij boos, wanneer gij uwe Alkaïsche en Alkmanische liederen zingt in een vroolijk drinkgelag?

— Dat is mijn beroep...

— Hetgeen ik van u verlang, is ook uw beroep. Zonder voorbereiding kan men niets goeds ten gehoor brengen. Kom, beloof mij bij den koning der Muzen, Apollo, dat gij u niet zult laten wachten!

Hij bood haar de rechterhand.

— Goed, ik zal komen, sprak zij en sloeg, hoewel nog schuchter, toe. Gij komt ook echter eerlijk en trouw na hetgeen gij mij beloofd hebt.

— Alles, alles! antwoordde de van vreugde stralende Agrigentijn.

— Zal Pyrrhus, uw kunstlievende slaaf, bij de keuze tegenwoordig zijn?

— Natuurlijk! Ik hecht groote waarde aan zijn oordeel.

— Heel zeker?

— Heel zeker! Kijk mij nu eens even in de oogen! Zie ik er dan zoo gevaarlijk uit? Ben ik een roofdier? Lach toch eens, bekoorlijke Griekin! Of denkt gij nog altijd aan Paul?

— Helaas, te weinig! zuchtte zij.

In het volgende oogenblik reeds had zij berouw over hare woorden; maar het was te laat. Tigellinus begreep, dat de schuwe ree hem nu niet meer kon ontloopen. Er gleed een trotsche, maar tevreden lach over zijn gelaat.

Fulvia ging heen. Terwijl zij met haastige schreden door een zijpoortje verdween, zocht Tigellinus Septimia op en bood haar hoffelijk zijn geleide aan.

Zij stond op en hing met hare volle zwaarte aan zijn arm.

— Ik ben dronken, waarde Tigellinus, ik ben dronken, beste Tigellinus, ik ben dronken! lachte zij onophoudelijk. O, maar dat is dwaas! Alles draait met mij in het rond... Gij ook, Sophonius, gij ook...! Houd mij toch vast! Zoo, zoo!

Tigellinus wilde heden niet onbarmhartig zijn. Hij sleepte zijn benevelde last moedig mede, ofschoon Septimia telkens struikelde.

Bijna alle gasten wandelden nu paarsgewijze door den heerlijk geurenden tuin, of zochten in de richting van den heuvelkam een eenzaam bankje op, waar de lucht zuiverder en koeler scheen dan aan den feestdisch onder de ahornboomen.

Alleen Seneca stond nog, als in gedachten verdiept, bij een der kolossale wijnkruiken en vulde, terwijl hij de hulp der slaven afwees, eigenhandig den beker.

— Een dwaze wereld! sprak hij bij zich zelve. Een nietige wereld en toch in staat ons ieder oogenblik hare nietigheid te doen vergeten! Misschien is Bacchus toch nog de beste aller filosofhen. Zorgenverjager, ik breng u dit offer, want ik heb u hier in levenden lijve tusschen mijne handen en behoef mij niet eens in te spannen om mij eene logische voorstelling van u te maken.

Hij goot de helft van den inhoud op den grond en dronk de rest met zeer bedenkelijke onzekerheid op.

— Evoë! riep hij, den geledigden beker wegwerpande. Evoë!

Daarna liep hij, al zijne waardigheid te hulp roepende, op het huis toe, viel in de spaarzaam verlichte exedra lang uit op eene bronzen bank neer, en sliep, nog voordat de echo van zijn val verstomd was, den vasten slaap van den beschonkene.

Niettegenstaande den ijver waarmede Septimia beslag op hem gelegd had, had Tigellinus toch nog tijd gevonden om de zonderlinge opgewondenheid van Poppea en de veranderde uitdrukking op het gelaat van haar vorstelijken dischgenoot op te merken.

De Imperator scheen meer en meer geboeid te worden door Otho's gemalin. Twee of driemaal reeds had hij haar met een dank-

baren blik aangestaard. De wolken, die zich anders soms, te midden van de dolste drinkgelagen, op zijn voorhoofd vertoonden, waren heden slechts nu en dan eens aan den horizon opgekomen, voornamelijk terwijl Fulvia hare kithara tokkelde.

Tigellinus verheugde zich over deze waarneming. De Keizer moest nu eindelijk die dwaze geschiedenis met Christina vergeten, met Christina, die zonder twijfel een bekoorlijk persoontje geweest was, niet minder verrukkelijk dan de heerlijke Griekin. Niemand was beter geschikt om dit te bewerkstellingen dan Poppea. En wel een zegen voor het palatium, indien zij den Imperator in hare netten verstrikte! Waar Poppea Sabina heerschte, daar sloegen vreugde en levenslust hun zetel op. Gelukte haar deze verovering, dan was de hofburcht voortaan een hemel.

Men zou zijne avonturen en hartsgeheimen dan niet meer zoo angstvallig behoeven te verbergen; men zou milliarden kunnen verspillen, waar thans slechts honderdduizenden of millioenen werden uitgegeven, kortom, men zou zich kunnen vertoonen, zooals men door de genade der goden geschapen was, en alles vertreden, wat het botvieren aan zijne lusten in den weg stond.

Gaarne zou Tigellinus, zijn gedachtengang volgende, den Keizer beluisterd hebben, zooals deze daar thans met Poppea aan den arm, bij den marmeren parkmuur bleef staan en zijn blik liet weiden over de heerlijke golf.

De dronken Septimia hield haren vriendelijken dischgenoot echter zóó stevig vast, dat hij, zonder lomp te zijn, haar niet allen kon laten.

Poppea en Nero stonden zwijgend naast elkander. De Keizer staarde met wijd opengesperde oogen, in het langzaam wegstervende grijsblauw van de zee... Poppea had hare hand vertrouwelijk op zijn schouder gelegd, als wilde zij zeggen: « Bedenk, dat hier naast u eene vriendin staat, wier hart klopt voor alles, wat uwe gemoedsrust verstoort! »

Langen tijd bleven zij zoo zwijgend staan. Droef en droomerig zweefde de geest van den Imperator in het verleden.

Eindelijk vroeg Poppea:

— Waarover peinst gij, Cesar? Denkt gij nog steeds aan haar, die voor eeuwig van u is heengegaan?

— Ik weet, ging zij voort, dat een edel gemoed slechts moeilijk en langzaam vergeet. Welaan dan: ik acht het mijne taak uwe heimelijk bloedende wonde te helpen genezen. Moed, mijn vriend! Of moet ik werkelijk spijt gevoelen, dat een trek in mijn gelaat u aan de doode herinnert? Ik heb gehoopt door deze gelijkenis u zooveel te dierbaarder te zullen zijn...

— Waarlijk, zoo is het ook! antwoordde de Keizer. Ik voel dat gij iederen dag onontbeerlijker voor mij wordt...

— O, zaligheid! Heb geduld met mij! Langzamerhand zult gij leeren met minder leedgevoel aan het verleden terug te denken, en eindelijk zal de smart, die u thans nog onoverkomelijk toeschijnt, geheel verdwijnen. Claudius Nero! Zie mij aan! Seneca heeft u opgevoed, Seneca, de groote wijsgeer! Moogt gij, de leerling van dien held, moogt gij u aan zulk eene ziekelijke droefheid overgeven? Zich voegen in het onvermijdelijke, dat alleen is mannenmoed! Gij zijt geboren in eene vergankelijke wereld en gij verbaast u, dat de lente voorbijgaat!

— Vergankelijkheid! herhaalde Nero dof. Een vreeselijk woord! Schitterend, als onsterfelijke goden, leggen de sterren hare baan af door het luchtruim, ontelbare jaren lang, en toch zal eenmaal het uur aanbrenken, dat ook die sterren voor eeuwig worden uitgebluscht, het vreeselijke doodsuur van den grooten Pan...

— Het geboorte-uur van den goden-vernietigenden wereldnacht! zuchtte Poppea. Wat is de mensch toch klein en nietig! Voor eene eeuw bestonden wij niet en is eenmaal de korte tijd van ons bestaan voorbij, dan zullen wij er ook gedurende eene eeuwigheid niet meer zijn. Wat beteekenen daarom zorgen, leed, verdriet, in de spanne tijds, die ons is toegestaan?

Christina is dood, omdat het noodlot het heeft gewild. Over honderd jaar zou zij toch

dood geweest zijn, zelfs al beschermden de goden haar leven tot aan de uiterste grens. En datzelfde geldt ook voor ons! Het zand in het tijdglas van Saturnus kan nog heden voor ons ophouden te loopen. Zult gij dan niet stervend ieder oogenblik verwenschen, dat gij treurend hebt doorgebracht? Heden leven wij! Laat ons heden dan ook genieten!

Nero haalde diep adem.

— Bij den Styx, gij hebt gelijk! sprak hij en richtte zich plotseling op. Alles is ijdelheid, het meest van alles echter het klagen over hetgeen toch verloren is!

Met betraande oogen keek zij hem in het gelaat.

— Schreit gij, Poppea?

— Van vreugde, van zaligheid...

— Heden leven wij! zuchtte hij.

— Vrouw, wat zijt gij schoon! Heden leven wij! herhaalde hij, nadat hij eindelijk verzadigd was! Wat gaan ons de sterren aan daarboven, met hare menschenbespottende eeuwigheid, wanneer wij genieten van de zaligheid van het oogenblik? Waarlijk, Poppea, gij schijnt mij Thales, Herakleitos en Plato in één persoon vereenigd! Gij stelt Seneca in de schaduw, als de zon het licht der maan. Heerlijke roosters, ik volg u mijn leven lang!

Als overweldigd door haar geluk, wierp Poppea zich aan zijne voeten.

— Nero, fluisterde zij.

— Er kome van wat wil, mompelde hij.

Wanneer en waar zien wij elkander weder? vroeg de Imperator plotseling.

— Wanneer en waar gij beveelt! Neem u echter in acht!

Nero haalde de schouders op.

— Ja, gij hebt gelijk! sprak zij volmondig. Er kome van wat wil: ik ben uwe slavin...

— Mijne leidsvrouw, verbeterde Nero, mij-

ne bekoorlijke leermeesteres in het genieten van mijn bestaan.

— Zoo zij het! Ik hoop, dat mijn jeugdige scholier morgen reeds zal vergeten, dat hij ooit getreurd heeft! Na het eerste ontbijt vindt gij mij ginds boven in het tuinhuis.

Juist klonk een doordringende stoot op de trompet door den helderen zomernacht.

Poppea en Nero verwijderden zich hand aan hand van den met klimop begroeiden tuinmuur en sloegen zwiingend den terugweg in naar den feestdisch.

Poppea Sabina was niet in staat te spreken, zoo klopte haar het eerezuchtige hart van blijdschap over de onverwachte overwinning.

Nero merkte het nauwelijks op, dat zij zweeg. Allerlei gedachten joegen hem door het brein, evenals de wolken in dien stormachtigen nacht, toen men zijne onvergetelijke Christina uit de villa had ontvoerd.

Een oogenblik overweldigde hem de smart. Daar klonken hem echter de luide vreugdekreten der feestvierenden in de ooren. Waarom zou Nero treuren? Heel de wereld was immers van hem!

De bedriegelijke woorden van Poppea misten hun uitwerking niet in het zwakke gemoed van den Keizer. Het leven was immers een feest, dat men met volle teugen genieten moest.

Zou hij, de Imperator, de eenig ongelukkige in zijn Keizerrijk moeten zijn?

Nero wilde gelukkig zijn, niets zou hem kunnen tegenhouden in zijn verlangen. En wat hij niet vanzelf bereiken kon, zou hij zich toeigenen, met geweld als het moest. Zijn Pretorianen zouden hem beschutten, om hem heen een vesting trekken, door geen mensche-lijke macht in te nemen.

De giftbloem der dwingelandij had wortels geschoten in Nero's duistere ziel...

HOOFDSTUK VIII

ARME OCTAVIA

De zomer te Bajea eindigde, zooals hij begonnen was. Het eene feest volgde het andere op, dank zij de wel overwogen plannen van Tigellinus en Poppea, die zich ten doel hadden gesteld, den keizer niet tot bezinning te laten komen. Toch wisten zij alles zóó in te richten, dat hij zich niet oververzadigd gevoelde.

Zenuwverkwikkende pleziertochten op de golf tot midden in den nacht of in de eerste morgenuren, waarbij de stilte, behalve door het geplas van riemen in het water, door geen enkel geluid werd gestoord, wisselden de lange rij van tooneelvoorstellingen, spelen en wedstrijden af.

Ook had Poppea, nadat zij den Keizer in hare netten had verstrikt, zorg gedragen, dat hem niet overmatig veel van zijn slaap werd gekort.

Zonder minder weelderig en woest te zijn, eindigden de drinkgelagen toch reeds een uur voor middernacht.

Twee avonden 's weeks hield Nero zelf, schijnbaar op aandringen van zijne vrienden, declamatorische voordrachten, bespeelde de lier, of werkte mede aan het geven van pantomische voorstellingen, aan oud-Grieksche sagen ontleend, het offer van Iphigenia, het lijden van Philoktetus of de terugkeer van Ulysses.

Vroeger was dit niet dan hoogst zelden en in den engen kring van eenige vertrouwden geschied. Thans noodigde men half Bajea uit en hoezeer ook het betamelijkheidsgevoel van de Romeinen door deze buitensporige kunstliefde gekwetst werd, men juichte den Imperator toe en wel met verdubbelden ijver, nadat een oude senator, die onder de wanhopigste gebaren van Philoktetus was ingedut, van een der dienstdoende Pretorianen een geduchten stoot met de schacht eener lans in den rug had gekregen.

De tweede helft van September bracht reeds koelere nachten en, niettegenstaande de onvergankelijke bekoorlijkheid van Campanië, verlangden de verwende stedelingen naar het middenpunt der bewoonde wereld, naar Rome terug.

In het midden van October kwamen de reiswagens voor; het waren er vele honderden, want alleen Poppea reeds had een reusachtig gevolg.

De purper gekleurde rijtuigen, met twee, vier tot acht volbloedpaarden bespannen, allen met goud overladen, de ruime slaapkoetsen, de platte voertuigen met sierlijke mozaïekvloeren en opgerolde tentdaken, die men elk oogenblik van den dag tot eetkamer kon inrichten, de breede vrachtkarren, de wagens met de tafelserviezen, de rijkge vulde proviandkarren, alles te zamen maakte, door de groote weelde en overdaad, bijna den indruk van een oud-Perzischen koningsstoet.

Twee afdeelingen zwaargebouwde Pretorianen in schitterende harnassen en op sneeuw witte Cappadociërs gezeten, reden vooraan.

Een grootschen, overweldigden indruk maakten de twintig kameelen, met hunne golvende, scharlakenroode, van gele kwasten voorziene dekken, bereden door gitzwarte, met ringen behangen Afrikanen, eene luim van Tigellinus, die tot afwisseling in Bajea eene harddraverij met kameelen had laten houden en deze grap in den grooten circus wenschte te herhalen.

Op de kameelen van Tigellinus volgden, aan het einde van den onafzienbaren stoet, de vermaarde vijfhonderd ezinnen, in wier melk de schoone Poppea Sabina iederen morgen een bad nam.

De arme landlieden langs de via Appia staarden verbluft dezen tooverachtigen chaos van wagens, menschen en dieren na, totdat

het laatste schijnsel van de ondergaande zon, op de met goud beslagen hoeven der ezelinnen, was verdwenen.

De mare van dit schitterende hoefbeslag was reeds tot in Hispanië en Gallië doorgedrongen. Het was het eerste verjaargeschenk van den Keizer aan Poppea en kostte elf milioen denariën.

Intusschen was ook Octavia, zonder iets van Nero's verhouding tot Poppea te weten, — geen der huisgenooten was driest of wreed genoeg geweest het haar mede te deelen — in het palatium teruggekeerd. Abyssus de arts, Rabonia en drie andere vrijgelatenen vergezelden haar.

Christina, in de oogen van Octavia de berouwvolste zondares, die zich ooit aan de voeten had geworpen van een beleedigde vrouw, was zonder den naam van Ismene, te Antium in de villa achtergebleven.

Niemand wist daar iets van Christina's verleden; alleen Abyssus en Rabonia hadden aan het ziekbed de waarheid vernomen, maar deze beiden behoefde men niet te zeggen, waar zij moesten zwijgen.

Christina-Ismene zou het huishouden waarnemen van den grijzen huisbewaarder, zijne drie, reeds vroeg verweesde kleinkinderen opvoeden en zich overigens nuttig maken voor zoover de omstandigheden zulks medebrachten. Deze regeling was geheel overeenkomstig den door haar zelve dringend geuiten wensch. Zij stelde eigenlijk in niets belang.

Zij had slechts deze ééne gedachte: zich voor de wereld te verbergen, den Cesar, aan wien zij thans, nu Octavia hare weldoenster was geworden, nog minder mocht genegen zijn dan vroeger, niet meer te zien en de herinnering van haar misdadig geluk voor altijd uit te wischen.

Dikwijls genoeg, wanneer zij dacht aan de goedhartigheid en edelmoedigheid van de jonge vorstin, aan de heilige smart, die haar verteerde, aan de bittere tranen, die zij zoo menigmaal aan de schitterende oogen had zien ontspringen, meende zij hare eigene wenschen te hebben vergeten.

Alhoewel haar gevoel voor Nero hetzelfde

was gebleven, veroordeelde zij zich zelve zonder genade.

Haar was echter de mare van Poppea's triomf niet vreemd gebleven, zooals aan de Keizerin.

Een naamloos wee vervulde haar bij dit bericht; geen koortsachtige ijverzucht, zooals een wufter hart zou hebben gevoeld, maar onuitsprekelijk medelijden.

Zij treurde om Octavia, wier uitgebluschte hoop nogmaals was aangewakkerd en die met de gedachte, dat misschien alles zich nog ten goede zou kunnen wenden, in het palatium was teruggekeerd.

Niemand anders dan Agrippina was het, die de gemalin des Keizers, onmiddellijk na haar terugkeer uit Antium, de oogen opende niet plechtig of bij wijze van eene belangrijke openbaring, maar in het voorbijgaan gelijk het zoo in den loop van het gesprek te pas kwam. De keizerin-moeder meende, dat Octavia reeds geheel op de hoogte was van alles wat te Bajea was voorgevallen.

De uitdrukking van woesten toorn op het doodsbleeke gelaat van de bedrogene, was vreeselijk.

Zelfs Agrippina, die tegen dergelijke aanvallen anders gepansterd was, geraakte geheel van haar stuk. Zij ving de bewusteloze in hare armen op, droeg haar naar het cubiculum, welks muren het moord-arsenaal van de tirannes herbergden, en legde haar voorzichtig op eenige kussens neder.

Daarna nam zij, uit eene schuiflade naast het verborgen kastje, waarin de afschuwelijke brouwsels van Locusta op rijen stonden, een opwekkenden drank, die een gemengden geur verspreidde van rozen en citroenen.

Eindelijk opende Octavia de oogen, maar onmiddellijk daarop begon zij te ijlen. In hartverscheurende, woeste kreten gaf zij lucht aan hare grenzenlooze smart.

— Arme Octavia! fluisterde Agrippina herhaalde malen.

Zij kuste de ongelukkige op het voorhoofd en voor eenige oogenblikken behaalde die geheimzinnige aantrekkingskracht, welke altijd en overal de vrouw dwingt medelijden te heb-

ben met het lot van hare lijdende natuurgenoote, de zege over haar onzachtmoedig, zelfzuchtig karakter.

In de oogen van de trotsche, menschenverachtende vrouw, die sedert jaren niet meer geschreid had dan uit gekwetste ijdelheid of gekrenkten hoogmoed, kwam een traan van medelijden op voor de wreed bedrogen lijdere.

— Christina! Poppea! Julia! snikte Octavia. Hebt gij u dan alle tegen mij vereenigd? Wilt gij hem mij ontrukken? O, en ik heb hem toch zoo nameloos lief! Gij maakt hem ongelukkig!... Ja, ik zie het, ik zie het... Ginds... Ginds...! O, wat is hij bleek! Wat willen toch die spookachtige gedaanten, die hem vervolgen? Zijn bloed! Helpt! Redt hem! Christina! Lieve Christina! Zoo gij hem waarlijk hebt liefgehad, werp u dan in de speren! Zij zullen hem anders doorboren! Zij vertreden hem! Halt! Bij den almachtigen Jupiter! Halt! Hier! Hier, ziehier mijne borst! Doodt mij! Ach, ik kan immers niet leven, wanneer men mij hem, mijn alles, ontroof!

Met trillende vingers scheurde zij hare tunica open.

— Hier! Stoot toe! Hier! steunde zij onophoudelijk, terwijl de linkerhand op hare borst rustte, alsof zij daar eene duldelooze pijn moest wegrukken.

Agrippina snelde naar buiten en riep de eerste slavin, die zij tegenkwam:

— Loop zoo hard gij kunt naar Abyssus, den lijfarts van de doorluchtige Octavia! Hij moet onmiddellijk hier komen!

Abyssus verscheen. Er lag eene uitdrukking van innige smart op het mannelijk schoone gelaat, toen hij de zieke naderde. Hij voelde haar den pols, lichtte met den top van den linkerduim de halfgesloten oogleden op en bekeek — de rechterhand nu eens boven plaatsend, om haar in het volgende oogeblik weder te trekken — met groote aandacht de pupillen.

Nadat hij bijna onmerkbaar geknikt had, legde hij zijn oor op de borst der lijdere, ten einde zich van de werking van het hart te overtuigen.

Octavia klaagde en jammerde intusschen, in verwarde klanken, voort. Nieuwe visioenen schenen haar te volgen.

— Ja, gij zijt ongelukkig! zuchtte zij, terwijl zij het gelaat in de kussens verborg. Die ellendige Paulo! Hebt gij hem daarvoor het verrukkelijke landgoed geschonken! Paulo had haar moeten beschermen, en Paulo heeft niet belet dat zij werd opgelicht! De ellendige! Uw hart zoo te verscheuren! Schrei niet, Nero! Ik kan het niet aanzien, dat gij tranen stort! Ik zal u helpen zoeken. Zeer zeker! Ik zal haar vinden! Neen, neen, weg met dien dolk! Gij moogt u niet dooden! Gij zult leven, leven, met haar, met Christina! En ik weet waar zij is... Ach, hare gitzwarte haren schitteren ginds tusschen de mirtenstruiken! Is dat de villa van Paulo? O, dat vreeselijk staal! Paulo! Christina! Helpt hem toch! Nero! Daar... hij stoot toe... Nero! Nero! Te laat!

Hare stem klonk woest als die van eene razende. Daarna lag zij gedurende eenige minuten stil te snikken.

Plotseling stond zij op.

— Laat mij er uit! riep zij in hare wanhoop. Ik wil naar hem toe! Ik zweer het u: hij stoot zich het staal in de borst! Hij heeft het in den Senaat gezegd! Zijne eigene moeder heeft het hem bevolen! Agrippina! Roept Agrippina toch! Hoort gij dan niet? Hebben allen mij dan verlaten?

— Hier ben ik, stotterde Agrippina, zich tot haar overbuigende.

Octavia sloeg den rechterarm om den hals harer schoonmoeder en herhaalde op harts-tochtelijken toon:

— Roept Agrippina toch! De geheele wereld weet, dat Agrippina grooten invloed heeft op Nero! Veel meer dan ik! En zoo behoort het ook! Ik ben veel te nietig voor Nero! Zulk een slecht schepsel kan hij niet liefhebben, al wilde hij! Zegt dat aan Agrippina! Ik was de eenige schuldige! Ook Poppea is honderd maal beter dan ik! Verwijt het haar niet, ik smeeke het u zoo vurig! Agrippina zal haar vergiffenis schenken! Algoede Juno, ik ben de meest verworpene van alle vrouwen! Ach! Nero kan het mij niet vergeven! Nu niet en

nimmer! Geen god zal de arme Octavia verlossing brengen! Slaat mij maar aan het kruis, aan het kruis, waaraan de eerloozen worden gehangen! Weg! Gij doorboort mijne handen! Nog niet, nog niet! Ik leef immers nog! O, wacht toch nog één dag! Ik zie hem immers komen, dien afschuwelijken dood, den onbarmhartigen dood met het tijdglas! Daar, nu is de laatste zandkorrel naar beneden gevallen! Nu ben ik dood! Dood! En Nero heeft zijne arme Octavia niet teruggezien!

Uitgeput liet zij den hals van de Keizerin-moeder los en zonk in de kussens terug.

Abyssus, wien dikke tranen over de wangen liepen, snelde heen. Tien minuten later keerde hij terug met eene metalen schaal in de hand, waarin zich een witte drank bevond.

— Gebiedster! fluisterde hij, met een smee-kenden blik op Octavia's bleek gelaat, drink dit, dan zult gij kalmer worden.

De klank van zijne zachte stem scheen haar te treffen.

— Wie sprak daar? vroeg zij lachend. Wie sprak daar zoo zacht, zoo vriendelijk? Dat moet Nero zijn, mijn dierbare gemaal. Kom toch naderbij! Nog dichtër! Maar ik zie u niet! Ben ik dan blind? Het is alsof er een floers over mijne oogen ligt!

Abyssus schoof den rechterarm achter haar rug, hief haar voorzichtig op en bood haar met de linkerhand de schaal aan.

Zij nam een teug van den drank, maar op hetzelfde oogenblik sprong zij overeind en schreeuwde zóó luid, dat de muren dreunden:

— Vergift! Vergift! gij wilt mij vermoorden.

— Stel u gerust, gebiedster! Ik ben het, Abyssus, uw getrouwste knecht, die u behoe-den zal als zijn oogappel.

— Ja, ik herken u! Alle onsterfelijken zijn geloofd, dat gij daar zijt! Kom, geliefde! Waarom verzet gij u toch? Denkt gij nog altijd aan Christina? Neen, gij zult mij weder aan uw hart drukken, zooals vroeger! Weet gij het nog? Ach, hier op mijn voorhoofd prijkt een gouden sieraad, dat nog gloeiend is van den smeltoven... O, hoe klopt en brandt

het! Geef mij toch sneeuw... Ik kan het niet uithouden!

— Drink maar! sprak Abyssus hevig aangedaan.

Zij dronk nu de schaal zonder tegenspraak ledig.

Intusschen was Agrippina's vertrouwde, Acerronia, met de zeegroene oogen, door hare slavin Olbia begeleid, het vertrek binnengeslopen.

Krachtens zijn recht als arts, gaf Abyssus haar een beleefden, maar veelbeteekenden wenk, dat zij moest heengaan.

— Volmaakte rust, voegde hij er op fluisterenden toon bij, is het eenige middel, om de vreeselijke overspanning, waarin de zieke verkeert, langzamerhand te doen bedaren.

De roodharige Cordubaansche gehoorzaamde slechts aarzeland. Hare groene oogen schoten vonken van haat en verbittering.

Dat was nu de tweede maal, dat meester Abyssus de plichten van den arts boven die der beleefdheid en onderdanigheid stelde. In den vorigen winter, toen de Keizerin-moeder plotseling een hevigen aanval van hoofdpijn kreeg, had die vermetele Abyssus zich ook verstout haar de deur te wijzen.

Het was ongelooflijk! Een slaaf waagde het haar, de dochter van een Romeinsch burger, van een ridder, bevelen te geven! De ellendeling! De verwaande, onbeschaamde kerel!

Zij was zeer prikkelbaar, de roodgelokte Acerronia. Haar huwelijk met Pharax scheen niet bijzonder gelukkig te zijn. Nauwelijks gehuwd, waren zij reeds gescheiden; zij woonde in het palatium, hij in de kazerne der Pretorianen.

Agrippina had hem de vrijheid gegeven het legioen te verlaten en als persoonlijk adjudant van de Keizerin-moeder in den hofburcht te blijven.

De kortstondige poging om met Acerronia een gelukkig leven te leiden, was echter mislukt, want Pharax — hoe moedig hij ook den stok van de centurio's had getrotseerd — was tegen de nageltjes van zijn tijgerkatje niet opgewassen.

Abyssus, die zich niet het minste aantrok van Aceronnia's woedende blikken, wendde zich tot Agrippina. Hij toonde haar het kleine overschot dat in de schaal gebleven was en fluisterde:

— Het is een slaapdrank, hoofdzakelijk uit papavers bereid. Indien dit middel werkt, kan het gevaar morgen reeds geweken zijn. Het behage u te bevelen, dat niemand de zieke mag bezoeken.

— Ik dank u, sprak de Keizerin-moeder en bood hem de hand tot een kus. Niemand zal den drempel dezer kamer overschrijden, dan ik en de vrijgelatene Rabonia.

Nog ongeveer een uur hield de pijnlijke onrust, het klagen en schreien van Octavia aan. Langzamerhand werd zij kalmer en eindelijk viel zij in een loodzwaren slaap, die tot den volgenden middag duurde.

Toen zij de oogen opsloeg, was zij volkomen bij haar bewustzijn. Van hetgeen na het gesprek met de Keizerin-moeder was voorgevallen, wist zij echter niets. Ook voelde zij zich vreeselijk vermoeid en afgemat.

— Wij hebben overwonnen! sprak Abyssus tot Agrippina. Zij heeft thans aan niets behoefte dan aan eene zorgvuldige verpleging en regelmatige voeding, terwijl natuurlijk alle aandoeningen moeten vermeden worden. Gij begrijpt mij, gebiedster?

Acht dagen lang was Octavia niet in staat het bed te verlaten. Nog acht dagen gingen voorbij totdat zij sterk genoeg was om een half uur in den tuin van het keizerlijke paleis rond te wandelen...

Juist in dezen tijd had de terugkeer van den Imperator en de intocht van Poppea Sabina in den hofburcht van den Cesar plaats.

Men was zoo verstandig geweest hem niets mede te deelen van Octavia's ziekte. De overbrenger van dat bericht zou geen oogenblik zeker zijn geweest voor den doodelyken haat van Poppea; bovendien zou dat bericht niets hebben uitgewerkt, want Poppea had zich zoo volkomen meester gemaakt van Nero's fantasie, dat slechts ééne gebeurtenis haar weder zou hebben kunnen verdringen: de wederverrijning van Christina.

Agrippina trachtte den Keizer op den goeden weg terug te brengen. Zij bezwoer hem de vrouw van Otho naar Lusitanië of naar hare eigene woning terug te zenden, en zijne arme, ongelukkige gemalin niet dat aan te doen, wat zelfs de eenvoudigste niet zou dulden.

Nero ontkende zijne genegenheid voor Poppea Sabina en volhardde in zijn dwaze voorname, reeds dààrom alleen, wijl hij zijne moeder wantrouwde en nieuwe inmengingen in de staatszaken vermoedde, terwijl hare waarschuwingen ditmaal inderdaad slechts die van eene verstandige vrouw waren.

Hoe vreemd ook, Octavia nam den schijn aan te gelooven, wat Nero haar wijs maakte.

Zij was onmachtig om den strijd tegen hare listige tegenstanders op te nemen. Bovendien was een strijd, zij zag dit thans helderder in dan ooit, op dit punt vruchteloos, ja, eene dwaasheid. Innige, waarachtige liefde, zelfs geene verdienste kon hier tot de overwinning leiden.

In den beginne kwam het plan in haar op eenvoudig het veld te ruimen en zich voor goed op haar landgoed bij Antium terug te trekken. Maar ook even spoedig had zij dat denkbeeld verworpen.

— Mijn plicht, zoo sprak zij, gebiedt mij te blijven. Indien de algoede Jupiter wil, kan hij morgen reeds het hart van mijn gemaal vervullen met vurig verlangen naar de verstootene, die thans niets voor hem is dan eene lastige getuige. En als dat oogenblik aanbreekt wil ik in zijne nabijheid zijn.

In 's Keizers tegenwoordigheid was Octavia de goedheid en de zachtheid zelve. Ja, zij verloochende zich zelfs zóó ver, dat zij Poppea Sabina beleefd behandelde, al bleef zij tegenover haar altijd de Keizerin, en dat zij zich blind hield voor de uitdrukking van zegevieren spot, die zoo menigmaal om de lippen der overmoedige speelde.

Deze stille berusting had een wonderdadige uitwerking op haar gemoedstoestand.

Niettegenstaande de onmiddellijke nabijheid van de vrouw, die haar huis ontwijdde, kwam zij het doorgestaane leed te boven. Het gevoel van kracht en frischheid, dat zij sedert

haar jongemeisjestijd niet meer gekend had, keerde terug.

Een gewaarwording van zaligheid doorstroomde haar, toen zij ontdekte, dat zij er beter, gezonder, opgewerkter uitzag dan ooit te voren. Zij begon nu ook weder hoop te voeden, waarachtig, vurige hoop, niet de onnoozele dweperij, die haar van de goden een wonder deed verwachten...

Octavia ontstelde bij deze ontdekking. Met al de kracht van haar wil, onderdrukte zij het bedriegelijk gevoel, dat daar zoo verleidelijk trachtte wortel te schieten. Had zij geen leed genoeg ondervonden bij de herhaalde ontgoocheling? Zij wilde geen hoop koesteren, zij wilde slechts afwachten als een onverschillige toeschouwster.

Zoo ging de winter voorbij.

Nero leidde een losbandig leven, zonder zich om Octavia meer te bekommeren dan strikt noodzakelijk was. Slechts zeer zelden kwam de Keizerin in het publiek.

De tuin van den hofburcht, de gesprekken met de verstandige Rabonia en de gezellige

uurtjes, waarin Abyssus haar de reizen en gevaren van Ulysses voorlas, dat waren de lichtpunten in haar eenzaam leven.

Alle gemeenschap met de villa te Antium was door haar afgebroken, want de brieven van den trouwen huisbewaarder verstoorde hare rust.

Met groote geestdrift schreef deze over de huiselijke deugden van Christina, over hare liefvalligheid en vriendelijkheid, die zijn hart zoo goed deden en den kinderen het gemis hunner moeder deden gevoelen.

Hoe weinig vatbaar Octavia ook was voor lage zelfzucht, had zij bij het lezen van deze brieven toch telkens een aangenaam gevoel.

Dergelijke smartelijke overpeinzingen moesten echter vermeden worden. In het begin van de maand April betrok Octavia, op raad van Abyssus, haar landgoed bij Antium. Het wederzien van de vrijgelatene van Nicodemus had, dank zij de kieschheid van het jonge meisje, niet de minste onaangename gevolgen en langzamerhand werd het gezelschap van Christina voor Octavia even ontheerblijk als lucht en zonneschijn.

HOOFDSTUK IX

DE TWEE KINDEREN

De eerste stralen der dagvorstin vergulden nauwelijks de kruin van den Capitolinus. Slechts een enkel monument der keizerlijke stad was verlicht, namelijk de tempel van Jupiter den Donderaar. De schaduwen van den nacht omhulden nog gedeeltelijk de gebouwen, welke aan den voet des heuvels prijkten. Rome, de koningin en oppermachtige meesteres der natiën, begon te ontwaken, doch slechts een zwak gedruisch was het eenige teeken van leven, dat op dit vroege morgenuur in de straten der stad te bespeuren was.

Dit gedruisch, op de wieken van het ochtendwindje gedragen, vond zijn oorsprong noch in een tempel, noch in een paleis doch in een dier sombere verblijven, waar eene tallooze menigte van elken volksaard, voorname-

lijk Bretagners, Grieken en Egyptenaren, was opgehoopt. Klachten en half onderdrukte verwenschingen ontvloden in alle talen aan de lippen der rampzaligen en mengden zich met de verwenschingen van de Romeinen, hunne barbaarsche meesters, die de arme slaven met de zweep in de hand naar de markt dreven.

Helaas! binnen eenige uren wellicht zouden ouders van kinderen, broeders van zusters onmeedoogend en voor immer van elkaar gescheiden worden.

Een nog zeer jeugdige knaap en een klein meisje schreden hand aan hand voorwaarts in het midden van den treurigen stoet. Reeds bij den eersten aanblik kon men bemerken, dat het geene gewone slaven waren. Alhoe-

wel zij den zin van de vreeselijke woorden, welke zij om zich heen hoorden, niet juist begrepen, toch deed de woeste toon, waarop die verwenschingen geuit werden, de arme kinderen bitter weenen. De plaats, welke zij tusschen de rijen der ongelukkige lijfeigenen innamen, scheen hun met zeker oogmerk te zijn aangewezen en men zoude hebben gezegd dat de meester, ware het ook slechts om hunne handelswaarde niet te verminderen, hen van de slagen der wreede bewakers had willen vrijwaren.

Het meisje was van tengeren lichaamsbouw en zwak van uiterlijk, doch desniettemin kon men het haar aanzien dat zij eenmaal schoon zoude worden. De knaap onderscheidde zich van zijn lotgenooten in de slavernij door zeer regelmatige gelaatstrekken, terwijl zijn geheel voorkomen te kennen gaf, dat hij van hooge afkomst was. Beiden droegen lange, van lijnwaad vervaardigde tunica's, die hunne nationaliteit verrieden; het was onmogelijk geweest de bevallige, edele gestalte van den knaap niet op te merken, toen hij zich naar de zijde van zijn zusje boog om haar eenige bemoedigende woorden in het oor te fluisteren.

— Ik zal spoedig een man zijn, beste Cecilia, sprak hij op zachten toon en dan zal ik al mijne vrijheid trachten te verwerven.

Deze troostrijke belofte echter miste hare uitwerking, daar de kleine zeer wel begreep, dat zij eerlang van haar broeder gescheiden zoude worden.

— In geval men ons te Athène te koop had gesteld, dierbare Lucius, waren wij wellicht aangekocht door een of anderen vriend onzer familie.

En het meisje zuchtte diep.

— Wellicht zal een zelfde meester ons koo-
pen, hervatte de knaap.

De traan echter, welke in het oog van Lucius parelde, gaf genoegzaam te kennen, dat de gedachte aan de slavernij hem vreeselijk zwaar viel, het kostte de knaap zelfs veel moeite het woord koopen uit te spreken.

Cecilia kon zich nog niet het minste denkbeeld vormen van het lot, dat den slaven

wachtte, want eerst sedert weinige dagen was zij aan den boezem eener aanzienlijke familie ontruikt. Lucius was haar eenige vriend, dien zij dan ook teeder beminde.

Zoodra de stoet op de markt was aangekomen, werden de slaven naar gelang hunner waarde in verschillende groepen verdeeld en zetten zich onder de zuilengangen neder, in afwachting, dat er koopers kwamen opdagen. Lucius en Cecilia werden niet gescheiden. Men gebod het meisje heur haren los op de schouders te laten golven, terwijl de knaap werd aangemaand, eene minder vrijmoedige houding aan te nemen.

— Kan ik mijn toorn wel bedwingen, sprak Lucius onverschrokken, nu wij de slachtoffers worden van uwe onrechtvaardige wetten, welke veroorloven, dat een Romeinsch burger mijn zusje en mij verkoopt, om daarmede eene schuld te vereffenen, welke onze vader jegens dien barbaar heeft aangegaan?

De bewaker trok de schouders op en antwoordde:

— Het ware u veel voordeeliger, te trachten, het lot dat u wacht, zoo gelukkig mogelijk te doen zijn. Welk nut kan het u aanbrengen over de waarde onzer wetten te redekavelen?

— Gelukkig, spotte Lucius, kan een slaaf wel gelukkig zijn? En in weerwil zijner pogingen, slaagde hij er niet in zijne tranen te weerhouden.

Cecilia zocht thans op hare beurt den moed haars broeders te verlevendigen.

— Onze godin Athène zal niet gedoogen, dat wij van elkaar gescheiden worden, sprak zij troostend. Waar wij ook zijn mogen, nimmer zal zij ons vergeten. Heb daarom vertrouwen, Lucius.

De knaap echter schudde weemoedig het hoofd en antwoordde:

— Athène is vertoornd op ons en straft ons heden voor hetgeen reeds jaren geleden is voorgevallen.

— Ik zoude niet weten, wat den toorn der godin tegen ons deed ontvlammen. Was vader dan niet een der rijkste epicuristen van Athène?

— Dit werd ten minste algemeen beweerd.

— Alleen ter oorzaak van zijne schatten moet hij reeds een gunsteling der godin geweest zijn.

— Als deze slechts den rijken hunne vriendschap schenken, kunnen wij die arm zijn, haar zeker niet verwerven.

— Gij hebt gezegd, Lucius, dat ongetwijfeld een lid onzer familie Athène tegen ons verbitterd heeft. Zeg mij toch eens, vervolgde het meisje op hartelijken toon, welke redenen gij voor deze meening hebt?

— Ik weet niet juist, wat er gebeurd is en kan u alleen zeggen, dat onze oude voedster mij, voor ons vertrek uit Athène, verhaald heeft, dat onze moeder niet dood is, gelijk wij zoo lang geloofd hebben, doch dat zij zich aan eene zware belediging der goden heeft plichtig gemaakt.

— Onze moeder? herhaalde Cecilia, wij zouden niet voor de schuld van vader verkocht worden, als wij er in slaagden haar weder te vinden. Had zij ons niet lief, gelijk de moeder van neef Apeides haar zoon bemint?

— Zoodra ik den mannelijken leeftijd bereikt heb, moet ik die geheimzinnige zaak tot in de kleinste bijzonderheden kennen, doch voor heden is het ons onmogelijk er meer van te weten komen, dan de oude mij heeft willen meêdeelen.

Cecilia wierp intusschen beurtelings het oog op haar broeder en dan weder op een reusachtigen Romeinschen soldaat, die over de markt slenterde en de slaven nauwkeurig gadesloeg, als wilde hij van ieder hunner de gestalte meten.

— Het zal nog lang duren, voordat gij een man geworden zijt, hernam het meisje.

— Ik ben wel is waar eerst zestien jaar oud, maar desniettemin reeds een man, antwoordde Lucius op ernstigen toon. Wees overtuigd, zuster, dat ik heb opgehouden een kind te zijn: voortaan wil ik handelen gelijk een man, om u te bevrijden en moeder terug te vinden. De gedachte aan u, liefste Cecilia, en aan haar die, naar men zegt, de goden van Athène beledigde, heeft in mij een groote verandering bewerkt.

— Is er niets, dat u op het spoor van moe-

der brengen kan? O! indien wij vrij waren, zouden wij onverwijld naar onze vaderstad vertrekken, teneinde daar onze nasporingen te beginnen.

Na eenig aarzelen, haalde Lucius van onder zijn kleed twee kleine bundels perkament te voorschijn.

— Onze voedster, zeide hij blozende, heeft mij slechts dit ter hand gesteld.

De knaap kon geen wederstand bieden en ontrolde een der beide handschriften, één bundel voor u en één voor mij.

— Ach, Lucius, verzocht het meisje smeevende, laat zien!

De jeugdige slaven wierpen er een oogslag in; doch wat konden zij er mede doen? De kunst van lezen was hun vreemd...

— O! ware het mij toch mogelijk deze tekens te ontcijferen! Hoe gelukkig zoude het zijn, indien wij konden lezen.

De knaap ontrukte de bundels aan de handen zijner zuster en zijn gelaat teekende de levendigste ontroering, toen hij uitriep:

— Cecilia, eene Grieksche vrouw leert nimmer, wat ook slechts den minsten blaam op haar goeden naam konde werpen. Gij kunt noch zult leeren lezen, al verlangdet gij dit nog zoozeer. Weet gij waarom vader de wetenschap zoozeer haatte, waarom hij nimmer dulde, dat ik ook slechts het geringste zoude leeren?

Zoo sprekend drukte Lucius het handschrift krampachtig tusschen de vingers men zoude gezegd hebben, dat hij het ging verscheuren.

Cecilia zette groote oogen op. Zij begreep niet, waarom haar broeder, die immer een voorbeeld van zachtmoedigheid was, haar thans op zulk een wreveligen toon toesprak.

— Wat toch beteekent dat alles? vroeg zij verwonderd en pijnlijk getroffen.

— Cecilia, antwoordde de jonge Griek met diepe aandoening in de stem, onze moeder heeft deze regelen geschreven.

Het meisje echter, zonder in het minst gejaagd te schijnen, voegde erbij:

— O! wat zoude ik gaarne kunnen lezen...

— Athène behoeft u voor zulk een groot ongeluk, hernam Lucius op een toon, welke

duidelijk zijn eerbied voor de goden te kennen gaf. Liefste zuster, vervolgde hij, ik vervul den wensch van moeder, door u een dezer perkamenten ter hand te stellen. Herinner u echter, dat het aan niemand ter wereld bekend mag worden, dat hare hand deze letteren schreef.

— Doch gij, Lucius, wenscht gij den inhoud dezer geschriften te kennen? Zoudt gij niet gaarne leeren lezen?

De knaap talmde eenige oogenblikken met het antwoord en sprak toen met den blos van verlegenheid op de wangen.

— Strekt de wetenschap der vrouwen tot oneer en schande, voor de mannen staat zij deftig en zij is hun van ontzaggelijk nut.

— Zoude het dat niet zijn, wat de godin Pallas tegen moeder verbitterd heeft?

— Ja, dat en nog wat anders, doch Junia heeft het mij niet willen openbaren. Maar komaan, Cecilia, vergeet, dat gij eene moeder hebt.

Dierbare broeder, ik zal nimmer denken op hetgeen gij mij gezegd hebt, doch wanneer ik eene vrouw geworden ben, zal ik, voorzien van dit perkament mijne moeder gaan opsporen, want ik kan niet vergeten, dat ik er eene heb.

— Junio had mij niet opgelegd u over deze zaak te onderhouden, alvorens wij van elkaar gescheiden werden en wellicht had ik beter gedaan, er geen woord van te reppen.

Bij het woord *scheiden* begon Cecilia bitter te weenen; haar meester, die toevallig het oog op de Grieksche richtte, beval haar oogenblikkelijk op te houden, want hij vreesde, dat het de waarde der ongelukkige zoude verminderen. Een Romein, die eene danseres verloren had, wilde nu op de markt dit verlies herstellen en trad nader. Toen Lucius den man het verlangen hoorde uiten zijne zuster te koopen, glinsterden zijne oogen.

— Edele Romein, sprak hij vrijmoedig, mijne zuster kan niet dansen.

De patricier zag hem aan, doch daar hij een goedhartig karakter bezat, vergenoegde hij er zich mede, te mompelen: Welk eene onbeschaamheid! Daarop vervolgde hij zijn weg.

De meester was woedend en kon niet nalaten zijn toorn lucht te geven.

— Gij schijnt mij te tarten, door u zoo weinig waarde mogelijk te geven, sprak hij. Heeft uw vader, die onbeschaamde, laffe verkwister, mij niet genoeg doen verliezen? Duizend sesterceen waren niet voldoende om zijne schuld te delgen.. Begrijpt gij dus wel, dat gij u geheel anders behoort te gedragen.

— Mijne zuster zal niet verkocht worden, om er eene tooneeldanseres van te maken; zij heeft ook nooit dansen geleerd.

— Ha, ha! verachtelijke Grieksche slaaf, schreeuwde de man, terwijl hij de vuist balde. In weerwil van uw verzet, zal zij eene danseres worden en desnoods zal ik haar dat zelf wel leeren.

Hij wilde voortgaan, doch een forsche slag, welken Lucius hem toebracht deed den slaavenkooper bewusteloos ter aarde storten. Nadat hij weder tot zich zelven gekomen was, stiet hij den knaap uit de rijen, wierp hem neder en sloeg hem als ware hij een hond. Cecilia, die zich tusschen den barbaar en haar broeder wilde plaatsen, werd nu zelf het voorwerp van de onbeschoftheden haars meesters, wien zij smeekte haar broeder te sparen.

Een dichte drom van volk bewoog zich op dit oogenblik over het plein. De menigte schoot op het gerucht toe, doch niemand was geneigd de verdediging van den ongelukkige op zich te nemen. Van alle zijden hoorde men roepen, dat het slechts slaven waren, die tegen hun meester opstonden en verscheidene jongelieden dreven den spot met de beide kinderen. En toch bestond er in geen deele stof tot lachen. De meester, wel is waar, kwam tot bedaren, maar het was Lucius onmogelijk zich op te richten en naast zijne zuster plaats te nemen. Een pijnlijke zucht ontsnapte den knaap, toen de wreede Romein een anderen slaaf wenkte en hem beval Lucius naar een naburig gebouw te vervoeren.

De koopman betreurde zijn drift, die oorzaak was, dat hij zijn slaaf tengevolge van de ondergane mishandelingen, noch dien dag, noch later wellicht zou kunnen verkoopen. Cecilia was overstelpt van droefheid, sloeg

weenend de oogen neder en bad den ruwen meester om de gunst, haar broeder te mogen verzorgen. In het eerst scheen de Romein aan dit verzoek te willen voldoen; hij berekende, wat het hem kosten zoude, haar dansen te leeren en daar eene danseres meer handelswaarde heeft dan eene kamervrouw, was naar zijn inzien de keus niet moeilijk.

Plotseling echter bedacht hij zich en wilde de kansen van den verkoop nog eens beproeven. Misschien mocht hij op een goeden prijs rekenen en in ieder geval was hij dan toch bevrijd van eene zaak, die hem hinderde en waaraan hij liefst niet meer denken wilde. Na de zaak nog eens rijpelijk overwogen te hebben, gebod hij Cecilia naar hare plaats terug te keeren en niet meer te schreien, wilde zij niet behandeld worden gelijk haar broeder.

— Die vervloekte épucuristen denken slechts aan het genot van het oogenblik en omdat zij meenen, dat de ziel met het lichaam sterft, wanen zij, dat alles met den dood een einde neemt. Mits de levensweg hun geene doornen baart, verontrusten zij zich niet het minst omtrent het lot, dat hunne nakomelingen wedervaren kan. In het vervolg zullen zij van mij geen enkelen sestrece meer ter loon ontvangen.

Aldus gaf de man zijn toorn lucht.

Het ware zeer wel mogelijk geweest, dat Lucius en Cecilia met eene dergelijke taal ingestemd hadden, want de arme kinderen moesten al te zwaar de fouten huns vaders boeten.

Toch dacht de met wonden onverdekte en bloedende knaap slechts aan zijne kwetsuren, terwijl ook Cecilia te zeer onder het lijden gebukt ging, om aan iets anders te denken, dan aan de smarten van haar broeder. Zij sloeg zelfs geen acht op de menigte rondom haar, toen de komst van een vrijgelatene, die haar naar de oorzaak harer tranen vroeg, het meisje wekte uit de soort van verdooving, waarin het vreeselijke tooneel, waarvan zij getuige was geweest, haar gedompeld had.

— O, mijn broeder! mijn broeder Lucius! riep de Grieksche op hartverscheurenden toon. Zij hebben hem vermoord... Ja, zij heb-

ben hem zóó geslagen dat zij hem gedood hebben.

De menigte verwijderde zich, toen zij den meester zag naderen, doch de vrijgelatene bleef rustig staan.

— Zijt gij ten koop gesteld? klonk zijne vraag.

En zich tot den meester richtende vroeg hij verder:

— Hoeveel?

— Duizend sesterceen.

— Die vraag is veel te hoog voor eene kamervrouw.

— Voor u ongetwijfeld, want, naar uw uiterlijk te oordeelen bezit gij niet de helft der som, zeide de koopman op gemelijken toon.

— Ik ben hier gekomen om eene slavin te koopen, doch niet om beleediging en aan te hooren, zeide de vrijgelatene verontwaardigd.

— Mijn eisch blijft duizend sesterceen...

— Niemand zal zulk een hoog bod doen voor eene kamervrouw, ik herhaal het u.

— Dan zal ik er eene danseres van maken, want voor minder sta ik haar niet af, antwoordde de koopman koeltjes.

— Welnu! wilt gij achthonderd sesterceen! Ik spreek tot uw voordeel, gij zult van alle zorg ontlast zijn. Indien gij het meisje tot eene danseres wilt vormen, zult gij genoodzaakt zijn haar nog eenigen tijd bij u te houden en dat konde u slechts verlies berokkenen.

De meester echter bleef bij zijn eersten eisch volharden.

— Deze slavin is voor een aanmerkelijke som aangekocht en daarom moet zij mij de gevraagde duizend sesterceen opbrengen, zeide hij naar het scheen vastbesloten.

De kooper beschouwde andermaal Cecilia en zond haar verscheidene vragen toe.

— Het is de eenige Grieksche, welke zich op de markt bevindt, hernam hij.

— Ja, en wellicht zullen er in den eersten tijd geen komen.

— Toon mij uw bewijs van eigendom en ofschoon zij, wel is waar, veel te hoog betaald is, zal ik desniettemin de slavin nemen. Mijne meesteres wenscht eene inboorlinge van Griekenland te bezitten, alvorens zij Rome ver-

laat en de edele vrouw vertrekt reeds morgen, sprak de vrijgelatene, terwijl hij eene met goud gevulde beurs te voorschijn haalde.

Een half uur later verliet Cecilia de markt en stelde zich de pijnlijke vraag, of zij ooit haar beminden broeder weder zou zien.

HOOFDSTUK X

DE VERACHTE SECTE

Alvorens het Forum, de aanzienlijkste wijk van Rome te bereiken, waren Cecilia en haar gids genoodzaakt hun weg te nemen door de nauwste en drukst bezochte straten der stad, waar zich den geheelen dag door eene groote menigte draagstoelen, wagens en prachtvol opgetuigde paarden in de schilderachtigste wanorde door elkaar bewogen.

Het jonge meisje was uitgeput van het weenen. Haar hart klopte geweldig, terwijl zij zich afvroeg, wat er thans van haar ging worden. Wilt de kooper haar, sedert zij de markt verlieten, niet meer had toegesproken, wist zij slechts hetgeen zij bij de onderhandeling over den verkoop gehoord had, namelijk dat haar een post van kamervrouw zou worden toevertrouwd.

Nadat zij het Forum overgestoken en onder de poort Capena waren doorgestaan, doorliepen zij een aantal kunstig aangelegde tuinen. Eindelijk bleven zij stilstaan voor de deur van een der vele landhuizen.

Eene menigte cliënten, vrijgelatenen en slaven, die in het voorhof rondsletterden, traden terzijde om Cecilia en haar gids door te laten.

Zoodra zij de ontvangstzaal binnen traden, werden zij uitgenoodigd plaats te nemen. Eene slavin, welke men verzocht had Augusta, de meesteres van het huis, te verwittigen, antwoordde:

— Mijne meesteres is voor het oogenblik belet, doch zoodra ik weder tot haar dienst geroepen word, zal ik de edele vrouw zeggen, dat gij terug gekeerd zijt.

Voor dat de vrijgelatene Cecilia verliet, maande hij haar aan eenige oogenblikken rust te nemen op een kussen, dat hij het afge-

matte meisje met den vinger aanwees. De Grieksche liet zich deze uitnoodiging niet herhalen; zij was uitgeput naar lichaam en geest en in weerwil van den angst, die heur omtrent het lot haars broeders pijnigde, viel zij weldra in een diepen slaap.

Bij het inslapen had zij zorg gedragen hare hand op de borst te leggen, teneinde er zich van te verzekeren, dat haar het kostbare geschrift niet ontviel. Na eenige oogenblikken kwam Augusta, onderricht van de schoonheid en tevens van de treurige stemming harer nieuwe slavin, deze in oogenschouw nemen.

Livia, een harer vriendinnen, die wist, dat zij Rome ging verlaten, trad nu ook het vertrek binnen, om een afscheidsbezoek te brengen.

— Mijne dochter Albina, zei de matrone, heeft mij geen rust gelaten, voor dat ik haar toestond eene Grieksche slavin te koopen en om die reden heb ik deze morgen haar verlangen ingewilligd. Thans kom ik eens zien, of ik naar wensch geslaagd ben.

— Zij gelijkt niet op eene slavin, sprak Livia terwijl zij zich voorover boog, om de geelstrekken van het slapende meisje nader te onderzoeken.

Cecilia maakte eene beweging en het manuscript rolde voor de voeten van Augusta, die het aanstonds opnam.

— Wat mag dat wel wezen? sprak zij terwijl zij het perkament ontrolde.

Nadat de matrone er eenige woorden van gelezen had, reikte zij het over aan Livia en trachtte te ontdekken, welken indruk de kennismaking met de bewuste regelen op hare vriendin zoude teweeg brengen.

— Hoe is dit stuk in het bezit der kleine gekomen? Doch waartoe behoef ik dit te vragen? Zij heeft ongetwijfeld die nieuwe, in Judea geboren godheid willen aannemen.

— De Atheners hebben altijd het nieuwe en vreemde bemind. Zonder den krachtigen tegenstand van den Senaat, zoude keizer Tiberius den naam Jesus bij dien van onze goden gevoegd en hem eene plaats in het Pantheon gegeven hebben.

Augusta legde het handschrift weder naast Cecilia en noodigde vervolgens Livia uit met haar naar de waranda te gaan, waar andere leden der familie reeds vergaderd waren.

Daar was men gewoon bezoeken te ontvangen en over de gebeurtenissen van den dag te redekavelen. Vooral werd er gesproken over het geen voorviel in het paleis des keizers, over de laatdunkende en onwaardige Poppea, die in het palatium de plaats innam van de edele keizerin Octavia.

Livia echter was volkomen onbekend met den staat van zaken aan het hof.

Na haar verscheidene vragen te hebben toegezonden, werd Augusta moede immer hetzelfde antwoord te ontvangen en zeide daarom tot hare vriendin:

— Hoe komt het toch, dat gij zoo weinig belang stelt in deze zaken?

— Onze keizer staat niet zoo hoog meer in de gunst des volks als weleer, antwoordde Livia, terwijl een licht rood hare wangen overtoog.

En zij keerde zich om, teneinde de bloemen-guirlandes te bewonderen.

— Het zal Valeria genoeg doen, dat gij in haar werk behagen scheidt; zij heeft voor flora eene groote godsvrucht, die even sterk in haar openbaart, als in Albina de neiging, zich onder de Vestaalsche maagden te doen aannemen.

— Het is evenwel niet juist alleen uit roeping dat, Albina zich in de Vestaalsche maagdenrei wenscht te scharen, deed Livia opmerken.

Deze woorden brachten de moeder een weinig in verlegenheid, want de familie had de

jongste dochter voor den dienst van Vesta bestemd, teneinde op deze wijze aan de oudste een aanzienlijker bruidschat te verzekeren.

Valeria trad op dit oogenblik binnen, om de laatste hand te leggen aan hare bloemkransen; de verschijning der jonkvrouw gaf het gesprek eene andere wending, hetgeen Augusta volstrekt niet betreurde.

— Onze vriendin Livia heeft uw werk bewonderd, mijn kind, sprak zij.

Het meisje scheen door deze woorden gepleid en antwoordde:

— Deze bloemen, door geene slavinnen-hand bezoedeld, zijn door mij aanstonds na de opkomst der zon geplukt.

Zoo sprekend nam zij haar krans op.

Valeria was een meisje van zestien jaar, groot van gestalte, met een edel voorkomen en zwarte, levendige oogen. Hare gitzwarte haren hingen tot onder haar gordel, wanneer zij niet werden opgehouden door den gouden band, welken zij gewoonlijk droeg.

Livia glimlachte, toen zij zag met hoeveel ijver de jonkvrouw haar arbeid verrichtte, en toch was het niet moeilijk te bespeuren, dat ernstige gedachten haar bezighielden, toen zij zeide:

— De godsvrucht voor Flora is voorzeker minder gevaarlijk dan het zien van den strijd van zwaardvechters; toch...

— Is onze keizer dan in het strijdperk getreden?

— Hebt ge iets nieuws gehoord omtrent dit onderwerp?... Gij weet vervolgde Augusta, dat de zwakke staat mijner gezondheid niet toelaat, dat ik mij tusschen een dergelijk gewoel begeef.

— Sedert onze keizer zich geschoren en in een gouden kistje zijn baard aan Jupiter Capitolinus heeft aangeboden, heb ik mij van de openbare spelen verwijderd gehouden.

— Het is te hopen, dat de vader der goden en menschen dat offer met meer welgevallen heeft aangenomen, dan ik het zoude gedaan hebben; want wij, eenvoudige stervelingen, lachen eens hartelijk met de bespottelijke ijdelheid van onzen keizer.

INHOUD

	Blz.
I Het plan van Agrippina	3
II De oude bedelaar	10
III Het drama op den berg	18
IV De tijgerin	30
V Het offer	39
VI Op zee	45
VII Het hol van moeder Barbilla	55
VIII De jonge priester	61
IX In doodsgevaar	71
X Aan het Romeinsche hof	78
XI De jonge Imperator	85
XII De ontmoeting	94
XIII De verdwijning van Christina	101
XIV De smart van Nero	107
XV De strijd tusschen liefde en plicht	117
XVI De driekantig geslepen dolk	126
XVII De brandbrief	133
XVIII Nero bij zijne moeder	139
XIX De schaking	146
XX Pallas versmaad	150
XXI De ontvoering	153
XXII Moeder en zoon	157
XXIII De keerzijde in het gemoed van den Imperator	168

TWEEDE DEEL

DE MARTELAARS VAN HET CHRISTENDOM

I Saulus	173
II De HH. Maria Magdalena, Martha, Lazarus en Joseph van Arimathea	177
III De H. Petrus te Rome	184
IV Seneca onderricht zijn leerling, dat Agrippina de moordenares van Claudius is	191
V De wraak van Christina	197
VI Octavia en Christina	202
VII De giftbloem der dwingelandij	206
VIII Arme Octavia	213
IX De twee kinderen	218
X De verachte secte	223
XI Athene	228
XII Vlucht van Lucius	233
XIII De geheimzinnige gevangene	237
XIV Het feest van Bacchus	242
XV Op zee	248

XVI Een gastmaal ten huize van Sempronius Graccus	252
XVII De samenzweerders	257
XVIII De aanslag	267
XIX Het plan van Tigellinus	274
XX De eerste aanslag	279
XXI De moedermoord	285
XXII De kerk van Athene	293
XXIII De dienst der Goden	298
XXIV Het orakel van Delphi	302
XXV Het besluit	307
XXVI Nasporingen van Lucius	312
XXVII Vrienden in den nood	317
XXVIII Nieuwstijdingen	322
XXIX Een oproer	327
XXX De ontmoeting	331
XXXI De aanklacht	336
XXXII Het vonnis	340
XXXIII De volkswoede	344
XXXIV Octavia's besluit	349
XXXV Het plan van Poppea	352
XXXVI Arme Octavia	355
XXXVII Vervolging	361
XXXVIII Licht in den avond	366
XXXIX Romeinsche lijkplechtigheid	372
XL Rome in brand	377
XLI De plichtigen	381
XLII De Christenbeul	386
XLIII De HH. Petrus en Paulus	390
XLIV De H. Marcus	394
XLV De eerste vervolging	398
XLVI Het blijde wederzien	403
XLVII De fakkels van Nero	408
XLVIII De mismoed van Paulo	412
XLIX De straf	416
L In de arena	420
LI Een bruiloftsfeest	426
LII Wat Sempronia in den kuil der Christenen zag	434
LIII De marteldood	439
LIV De Kelten	445
LV In slavernij	452
LVI Plantinus in slavendienst	455
LVII Het brandmerk	461
LVIII Het oproer der slaven	464
LIX De marteldood	468
LX Het einde van een dwingeland	471

Met ongeloofelijke geestkracht streed zij tegen de opwellingen van vrees, die haar hart dreigden te doen stilstaan.

Zij maakte zich diets, dat het ondenkbaar was, dat haar zalige liefde-

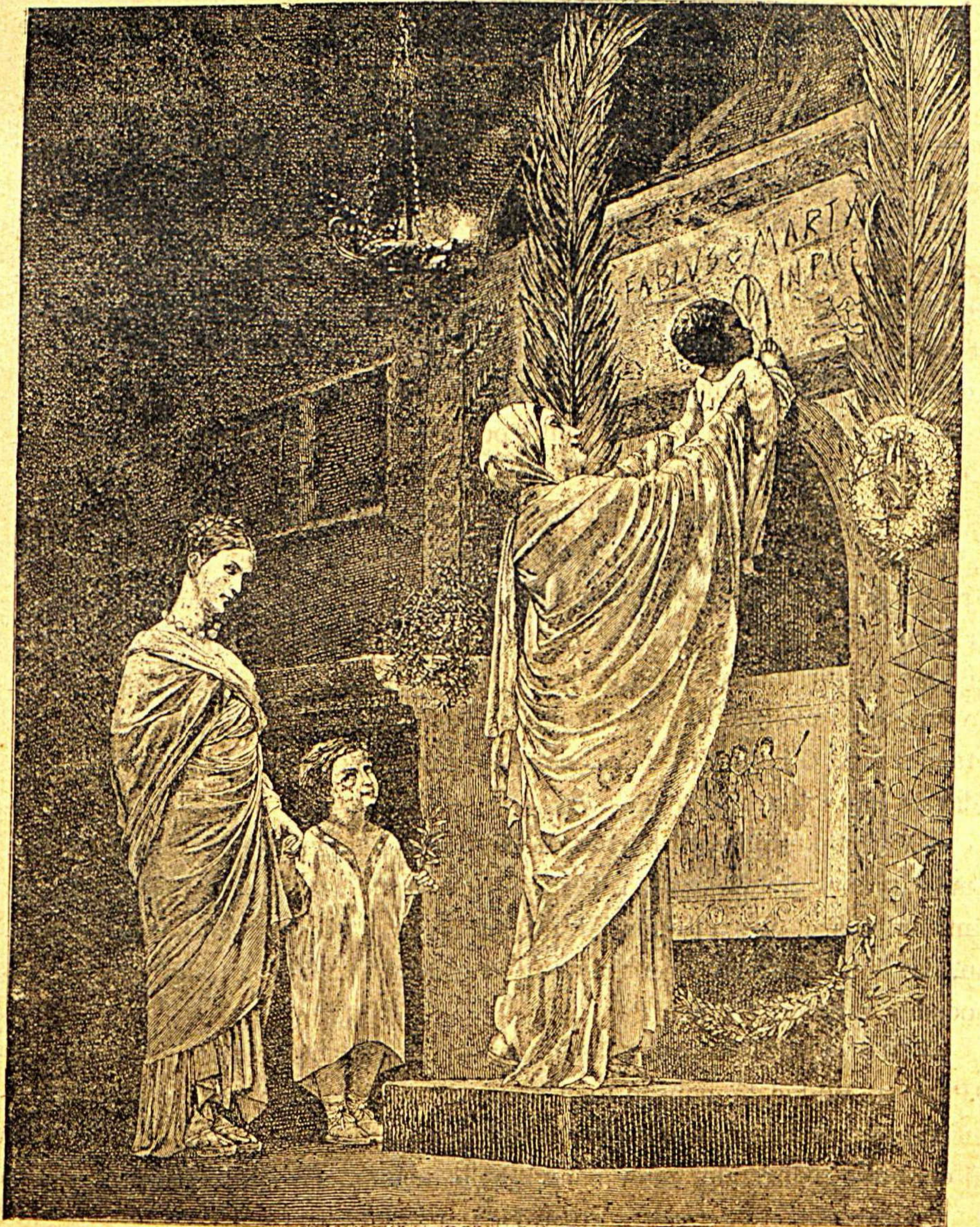

Bediening van het H. Doopsel bij de eerste Christenen.

droom zulk een vreeselijk einde kon nemen. Zij deed haar best het vertrouwen, dat zij tegenover Pallas getoond had, weder op te roepen en zich wijs te maken, dat Nero's liefde als een beschermende adem over de eindeloze watervlakte moest zweven.

sterd hebben, zooals deze daar thans met Poppea aan den arm, bij den marmeren parkmuur bleef staan en zijn blik liet weiden over de heerlijke golf.

De dronken Septimia hield haren vriendelijken dischg noot echter zóó

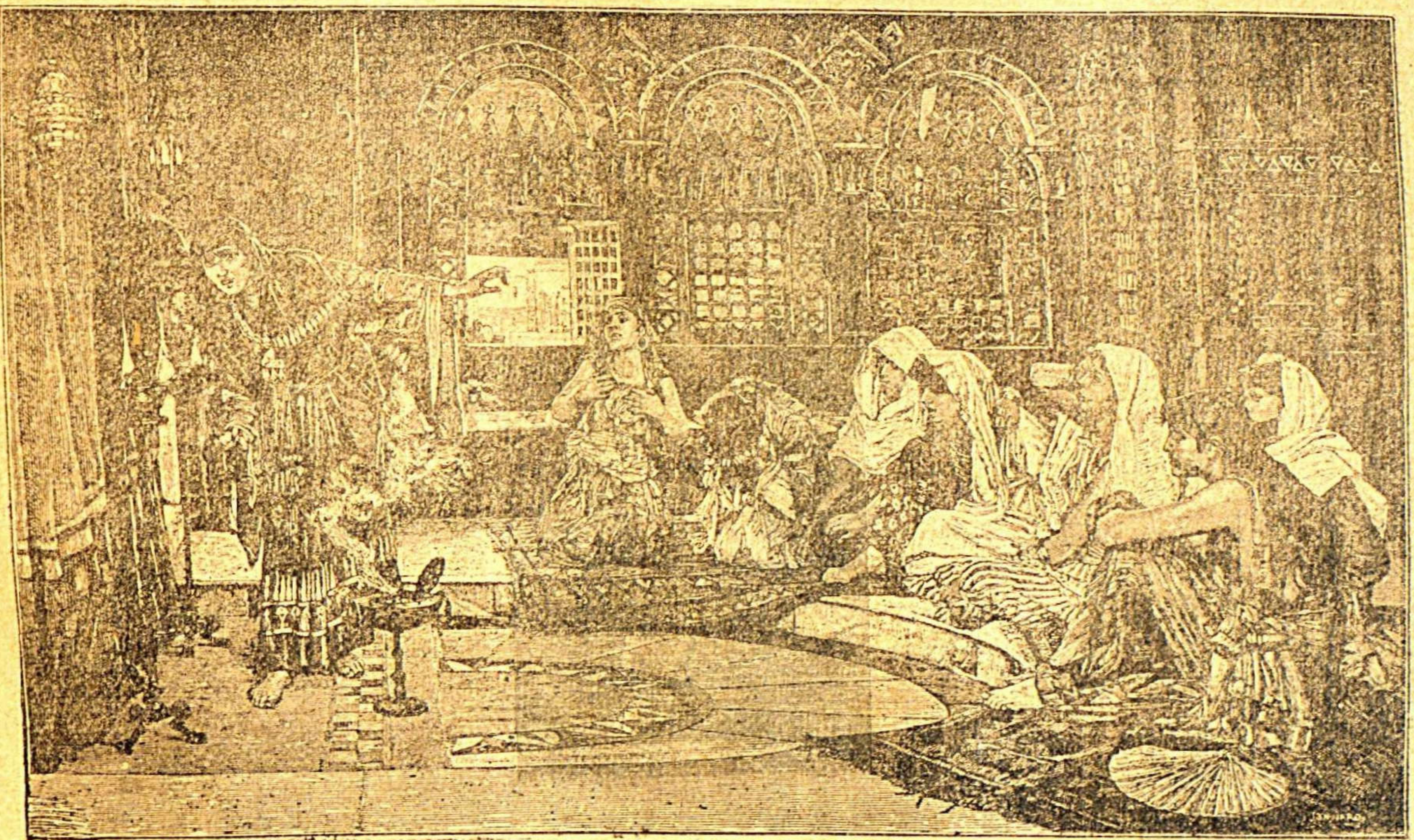

In de katakomben der Christenen.

stevig vast en fluisterde hem in haren roes zóóveel lieve woordjes in, dat hij zonder lomp te zijn, haar niet alleen kon laten.

Poppea en Nero stonden zwijgend naast elkander. De Keizer staarde me

De tuin van den hofburcht, de gesprekken met de verstandige Rabonia en de gezellige uurtjes, waarin Abyssus haar de reizen en gevaren van Ulysses voorlas — dat waren de lichtpunten in haar eenzaam leven.

Ook telde men de vrouwelijke priesters die voornamelijk ten taak hadden uit den mond der goden zelf de orakels op te vangen (blz. 397).

Alle gemeenschap met de villa te Antium was door haar afgebroken, want de brieven van den trouwen huisbewaarder verstoorden hare rust.